

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1425 sahifa.

2025-yil, 26-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhaxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Kushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'ydinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидрахаловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLİYAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASSTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	478
Ho'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI	493
Abduraxmonov Akmal Nurmat o'g'li	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
M.Sh. Tolipov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
Буранбаева Шоира Рустамовна	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI	513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna	
ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
Salimov Burxon Abubakirovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi	

SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH	548
Ibrayimova Dilnoza Abdishepovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	
TO'QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI	559
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА	564
Салихбаев Нурсултон Равшанович	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI VA IJTIMOIIY TIBBIY XIZMATLAR O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI	572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich	
ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB BARAKA ДЛЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА	577
Еримбетова Улбосын Маратовна	
TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	582
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
"O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESLAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIVAVIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH"	586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o'g'li	
FARMATSEVTIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
O'ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI	596
Ergashev To'liqin Shokirovich	
HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
ISLOMIY MOLIIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O'ZBEKISTONDA MOLIIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	606
Xodjayev Aziz Shovkatovich	
MAHALLIIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI	611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH	617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН	623
Хошимова Камилла Навфал қизи	
IMITATION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI	633
Qodirov Zohidjon Eralievich	

JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	637
Turdiboyeva Kumush Erkinovna	
SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI	648
Elbaeva M.R.	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	653
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQUVNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI	657
Achilov Ilmurad	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI	663
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Sapayev Axmed Durdibayevich	
SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO'P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO'LLASH.....	674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	681
Abdullayev Shaxzodbek	
ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN	686
Shaymanova Nigora Yusupovna	
MAKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOL VA JAMG'ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O'ZBEKISTONDA O'ZGARISHI TENDENSIYALARI	691
Rustamov Narzillo Istamovich	
CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA "BIG MIDDLE" NAZARIYASIDAN FOYDALANISH.....	697
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI.....	701
Ermetov Amirbek Ismailovich	
FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO'YICHA XITOIY TAJRIBASI.....	708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR.....	712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova	
TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI.....	725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
BURNOUTNING OLDINI OLIH: XODIMLAR SALOMATLIGI STRATEGIYASI.....	731
Ergasheva E'zoza Dilshod qizi	
O'ZBEKISTONDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	736
Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLARNI BOSHQARISH VA HISOBGA OLIHNING INNOVATSION USULLARI: MENEJMENT VA BUXGALTERIYANING O'ZARO INTEGRATSIYASI	742
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	748
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI	754
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
ВОЗОБНОВЛЕНИЕ ДОБЫЧИ ПРИРОДНОГО ГАЗА ИЗ ТРЁХ СКВАЖИН УЧАСТКА ХОДЖАСАЯТ ГКМ ДЕНГИЗКУЛЬ	758
Набиев Шахзод Темурович, Иргашбаев Шохрух Фаррух угли, Маннафов Улугбек Умар угли	
MADANIY TURIZM INDUSTRIYASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	764
Toxirov Dilyor Davlatovich	
MOLIYAVIY AUTSORSING NAZARIYALARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	768
Babadjanov Umiddbek Kamildjanovich	
TURIZM – TARIXIY XOTIRA VA ZAMONAVIY XIZMATLAR UYG'UNLIGI IFODASI	773
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOHIYATI VA BAHOLASH MEZONLARI	777
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING NAZARIY ASOSLARI	784
Ro'ziyeva Shaxlo Salimboyevna	
AXBOROT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH VA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH	788
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI DAROMADLILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	791
Sanayev Javoxir Shovkat o'g'li	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	796
Maxmudov S.T.	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ	801
Юсупова Н.Т.	
SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY FAKTORLAR TAHLILI	807
Rahimova Mushtariybegim Muxammadg'olib qizi	
DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR VA ULARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OQIBATLARI.....	812
Abdumalikova G.F.	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA SIYOSATINI SAMARALI BOSHQARISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSION ASOSLARI	821
Kenjayev Ikrom Ergashboyevich	
RAQAMLI AVIATSIYA EKOTIZIMI: AI/ML, DIGITAL TWIN VA BLOKCHEYN INTEGRATSIYASI	828
Azimova Moxinur Nozimovna	
XALQARO MOLIYA BOZORLARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI	834
G'afurov Sherzod Abduvaxob o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATINING REKREATSIYA RESURSLARI VA DAVOLASH-SOG'LOMLASHTIRISH TURIZMI SALOHİYATI	839
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi	
MINTAQALAR TURISTIK-REKREATSION IMKONIYATLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY GIS USULLARINI QO'LLASH (SARIOIYO TUMANI MISOLIDA)	845
Safarov Manuchexr Axtam o'g'li	
XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH	852
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich	
TURIZM FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHGA OID NAZARIY BILIMLARNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI	857
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	

TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI MUSTAHKAMLIGINI BAHOLOVCHI KO'RSATKICHLAR TIZIMI	863
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Maxsudov Sherzod Solijonovich	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	877
Mahmudov Sarvar	
ATROF-MUHITGA OID FISKAL KO'RSATKICHLAR ASOSIDA MINTAQAVIY BAHOLASH	882
Zilola Rahmatova	
XORAZM VILOYATI TUMANLARIDA EKSPORT SAMARADORLIGI: STOXAСТИK CHEGARAVIY TAHLIL (SFA) ASOSIDAGI EMPIRIK YONDASHUV	887
Fozil Xolmurotov	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ БЕДНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОДХОДЫ И НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА.....	900
Мамаризоев Жахонгир Исохонович	
EKOLOGIK VAZIYAT VA AHOLI SALOMATLIGINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	905
Egamqulov Husniddin Erkaboyevich	
CHO'L HUDUDLARIDA TURISTIK RESURLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	911
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Mavlonov Ahmadjon Muhammadovich	
КОНЦЕПЦИЯ ИДЕНТИФИКАЦИИ И ИЗМЕРЕНИЯ ЭФФЕКТОВ ЗАНЯТОСТИ В ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКЕ	918
Сагидуллин Фарид Радикович	
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ ГОСТИНИЧНОГО БИЗНЕСА В СФЕРЕ ПРОДВИЖЕНИЯ И СБЫТА ТОВАРОВ И УСЛУГ В ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	927
Бабаджанова Лола Шопулатовна	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA OZIYQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISHDA QISHLOQ XO'JALIGINING ROLI.....	935
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich, Bustonov Komiljon Kumakovich	
TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA'MINLASHNING AYRIM MASALALARI	943
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
TA'LIM KLASSTERLARI KONTEKSTIDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA STRATEGIK YECHIMLARI: TRIPLE HELIX MODEL ASOSIDA TAHLIL.....	947
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI.....	954
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI	960
Sirojiddinov Kamoliddin	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	967
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
AGROTADBIRKORLIK FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIYALARI VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI.....	971
Nasriddinov Xusanbek Sadriddin o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARI	976
Abdusattorov Abdusamat Sobirovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIYQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA MENEJMENT QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI	981
Karieva Gulnora Abdullayevna , Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA O'QUV DASTURLARINING KAPITAL ZICHLIGI	989
Dusanov Salim Mamarasulovich	

QATTIQ CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	995
Temirov Azizbek Voit o'g'li	
STRATEGIK REJALASHTIRISH ORQALI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	1002
G.Ya. Muxibova, O.U. Sharifxodjayeva, O. To'rabekova	
ДЕТЕРМИНАНТЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	1009
Шакаров Зафар Гаффорович	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1018
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi, Farxodova Shohnova Umidbek qizi	
TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRUVCHI ZAMONAVIY YONDASHUVNI ISHLAB CHIQISH	1027
Xojiyeva Nazokat Davronbekovna	
QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	1034
Shodiyeva Zarinnabonu Shodi qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1039
Qurbaniyozov Shaxzodbek Karimovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA HISOB SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1044
Qurbanbayev Jurabek Eruvboyevich	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING KORXONA LIKVIDLIGIGA TA'SIRI.....	1048
Karimov Xondamir Jamshid o'g'li	
IMPROVING STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES.....	1056
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
DIGITAL SKILLS AND ACCOUNTING EDUCATION: NEEDS AND GAPS IN UZBEK HIGHER EDUCATION – CURRICULUM IMPLICATIONS FOR THE DIGITAL AGE	1061
Rustamova Iroda Bahtiyorovna	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT XIZMATLARI: ZAMONAVIY TAHLIL VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI.....	1066
Jo'rayeva Zarifa Bahodir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING YUQORI SIFATLI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH	1073
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH	1079
Kuvotova Dilnora Kaxramonovna	
MAHSULOT, ISH (XIZMAT)LAR TANNARXIGA KIRITILADIGAN MODDIY XARAJATLAR VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH.....	1084
Bolibekov Baxtiyor Achilovich, Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
AYOLLARNING YETAKCHILIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA TO'SIQLARI	1088
Baymuratova Guldjahan Xamdamovna	
INVESTITSIYA FAOLIYATINI MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH AMALIY TAHLILI JARAYONLARI.....	1093
Boboqulov Akmal Muborakbekovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BUXGALTERIYA HISOB, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT TIZIMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI	1099
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING IQTISODIY O'SISHDAGI AHMIYATI	1105
Nematullo Zuvaydullaev	

GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA AQSH IMPORT-EKSPORT SIYOSATI VA UNING MILLIY OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI	1109
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI	1115
Axatova Shahnoza	
ЭКОТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ И РЕСУРСЫ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ.....	1119
Каримова Фотима Абдурасуловна	
RAQAMLI IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SAVDO VA TO'LOV TIZIMLARINING RIVOJLANISHI.....	1124
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARINI RIVOJLANTIRISHDA ILG'OR XORIY TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1128
Tohirov Muhammad Bobur Tohir o'g'li	
KATTA HAJMLI MA'LUMOTLARDAN OVOZLI XABARLARNI AJRATIB OLIISHDA PARALLEL HISOBLASH ALGORITMLARI VA UNING DASTURIY MAJMUASINI ISHLAB CHIQUISH	1135
Jummayeva Yulduz Achilovna	
MAMLAKATDA NODAVLAT VA NOTIJORAT TASHKIOTLARNI MOLIYAVIY TA'MINLASH MEKANIZMLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1141
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
TURISTIK KORXONALARDA BREND KAPITALI TUSHUNCHASI VA UNING TARKIBIY ELEMENTLARI.....	1146
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
IPOTEKA KREDITLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	1155
Rasulov Doniyor Dilmurod o'g'li	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA SOLIQQA TORTISHNING TARTIBGA SOLISH FUNKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	1161
Sulaymonov Farrux Shuxratovich	
QORAQALPOG'ISTON AGRAR TARMOG'IDA TRANSFORMATSION O'ZGARISHLARNING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	1166
Mambetnazarov Baxit Bisenbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI STRATEGIK BOSHQARISHNING DOLZARBLIGI	1171
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA SHAHARSOZLIK JARAYONLARINING EKOLOGIK OQIBATLARI	1175
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA UNDA XORIJIY INVESTITSIALARNING ROLI.....	1182
Nazarova A.N.	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY BOSHQARISHNING AYRIM JIHATLARI.....	1187
Mamatov O'tkir Botir o'g'li	
JANUBI-G'ARBIY O'ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOQLARINI PROGNOZ QILISHNING GEOGRAFIK JIHATLARI (NAVOIY VILOYATI MISOLIDA)	1191
Xudoyberdiyeva Iroda Abduxomidovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING MOLIYAVIY SAMARADORLIGI.....	1199
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINING IQTISODIY BARQARORLIGIDA INNOVATSION FAOLIYATNING AHAMIYATI	1204
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
YASHIL MARKETING YONDASHUVI ORQALI KORXONALARDA RESURS SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1211
Sapayev Axmed Durdibayevich	

АНАЛИЗ И ОПТИМИЗАЦИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ И РАСХОДОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ	1216
Ташмухамедова Карима Саматовна, Якубова Сабина Алишеровна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA FERMER XO'JALIKLARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH	1222
B.B.Seilbekov	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQARORLIK SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	1226
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF FOREIGN TRADE ACTIVITY IN UZBEKISTAN'S REGIONS AND FORECASTING REGIONAL FOREIGN TRADE UNDER WTO AND EAEU ACCESSION (BASED ON THE CASE OF KAZAKHSTAN).....	1230
Sitara Tojiqulova Sobirjon qizi	
BANKLARNING KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA NAZORAT QILISHNING – COST OF RISK (COR) KO'RSATKICHI TAHLILI	1240
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
1-WIRE PROTOKOLI ASOSIDA BIOSIGNALLARNI UZATISH JARAYONI VA MA'LUMOTLAR STRUKTURASINI LOYIHALASH	1245
Mullajonova Fotima Tuychibayevna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBA VA UNING XUSUSIYATLARI	1250
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	
ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНЕ.....	1257
Хамидходжаева Назира Махкамовна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI AYLANMA MABLAG'LARINI BOSHQARISH METODOLOGIYASI.....	1260
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT SANOATI VA UNING RIVOJLANISH HOLATI	1264
Xusanova Gavhar	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA LTE VA NR TARMOQLARINING BIRGALIKDA ISHLASHINI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	1270
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
THE OPPORTUNITIES OF PERSONALIZING TOURISM SERVICES THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE	1276
Olimov Davron Olimovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ РАДИОЖУРНАЛИСТИКИ В ЭПОХУ ЦИФРОВОГО ЭФИРА: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА И ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ	1281
Мамадалиева Шахноза Абдумаликовна	
EFFECTIVE MANAGEMENT OF ADMINISTRATIVE PERSONNEL IN UZBEKISTAN'S PUBLIC UNIVERSITIES.....	1289
Inoyatov Orzubek Saidvaliyevich	
ZAMONAVIY MENEJMENTDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	1297
Igamberdiyeva Nasiba Babadjanovna	
DAVLAT QIMMATLI QOG'OZLARI MILLIY MOLIYA BOZORINI BARQARORLASHTIRISH OMILI SIFATIDA.....	1304
Rabiyev Akram Homitovich	
AKTSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMI ASOSIDA TARTIBGA SOLISH ISTIQBOLLARI	1311
Xujaxonov Nuriddin Nasrullayevich	
ВОПРОСЫ ВНЕДРЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА	1318
Худайберганава Зарофат Захидовна	
К ВОПРОСУ О РАССМОТРЕНИИ РИСКОВ ЛЕГАЛИЗАЦИИ НЕЗАКОННЫХ ДОХОДОВ В УЧЕБНЫХ МАТЕРИАЛАХ ПРОФИЛЬНЫХ ПРЕДМЕТОВ ПО БАНКОВСКОМУ АУДИТУ	1324
Мухамедова Севара Абдуллаевна	

JAHONDA KREATIV IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING MODELLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1330
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
MINTAQA SANOATIDA RAQAMLI XIZMATLAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONI	1336
Norov Murodjon Maxmudovich	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH: HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	1342
Maxkamov Otabek Muxammadjonovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA O'RTA VA UZOQ MUDDATLI DAVRDA DAVLAT QARZINI BOSHQARISHNING AMALDAGI HOLATI TAHLILI.....	1351
Egamberdiyev Jonibek O'ralovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI O'RTASIDA RAQOBAT VA UNING MUAMMOLARI	1354
Mardonov Bahodir Bahronovich, Abdanov Rahmatillo Abdig'afurovich	
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH HAMDA TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1360
Xamdamonov Shaxzod Ilxom o'g'li	
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1365
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна	
SAVDO JARAYONIDA MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLANILISHI	1371
Jalalova Dildora Jamolovna	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN FINANCING IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM SOUTH KOREA.....	1375
Karshieva Marjona Alisher kizi	
TURIZM XIZMATLARI EKSPORTI VA YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	1380
Qurbonova Malika Ahmad qizi	
SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	1384
Uzoqov Farhod G'afarovich	
SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI MEKANIZMI VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI RIVOJLANISHI....	1388
Ibadullayev Sanjar Sodiqmuratovich	
BANKLARDA MUAMMOLI KREDITLAR BILAN ISHLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1392
Mitillayev Ibrohimjon Tursunpulatovich	
BUG'DOY HOSILDORLIGI VA YALPI HOSILINI TAHLIL QILISH HAMDA HISOBLASH USULLARI	1396
Uzoqova Ziyodaxon Abdug'afrovna	
RAQAMLI MOLIVAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	1402
Muyassarzoda Fayziyeva	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH ORQALI AGRORESURLAR BOZORI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI OSHIRISH MASALALARI	1408
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna	
JAHONDA KREATIV SOHALARNI RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI DAVRDA IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI.....	1414
Ismailov Azizbek Ruzimaxamatovich	

JAHONDA KREATIV SOHALARNI RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI DAVRDA IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI

Ismailov Azizbek Ruzimaxmatovich

“Alfraganus University” NOTT rektori, i.f.f.d. (PhD), dotsent

ORCID: 0009-0006-3676-5349

E-mail: a.ismailov@afu.uz

Annotatsiya. Maqolada kreativ sohalarni rivojlanish evolyutsiyasi va hozirgi davrda iqtisodiyotda tutgan o'rni aniqlangan. Reklama, arxitektura, kino va televideniya, nashrlar va kitoblar, musiqa, videoo'yinlar, tasviriy san'at kabi kreativ sohalarni daromadlari, ulardagi bandlik darajasi tendensiyalari tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: kreativ iqtisodiyot, reklama, arxitektura, kino va televideniya, nashrlar va kitoblar, musiqa, videoo'yinlar, tasviriy san'at.

Abstract. This article describes the evolution of creative industries and their role in the modern economy. It analyzes income and employment trends in creative industries such as advertising, architecture, film and television, publishing and books, music, video games, and fine arts.

Key words: creative economy, advertising, architecture, film and television, publishing and books, music, video games, fine arts.

Аннотация. В статье описывается эволюция развития креативных индустрий и их роль в современной экономике. Анализируются тенденции доходов и занятости в таких креативных индустриях, как реклама, архитектура, кино и телевидение, издательское дело и книги, музыка, видеоигры и изобразительное искусство.

Ключевые слова: креативная экономика, реклама, архитектура, кино и телевидение, публикации и книги, музыка, видеоигры, изобразительное искусство.

KIRISH

Kreativ sohalar global va mintaqaviy miqyosda operatsiyalar, qiymat zanjirlari va daromad modellarida keng o'zgaruvchanlikni namoyish etadi. Bu xilma-xillik bozor hajmini to'g'ri baholashda qiyinchiliklar tug'diradi. Tadqiqotlar sanoat daromadlari va sotish kabi turli ko'rsatkichlardan foydalanadi, bu esa metodologiya va ma'lumotlar manbalarida nomuvofiqliklarga olib keladi va tahlilni murakkablashtiradi. Ushbu nomutanosibliklarni hisobga olgan holda, ba'zi kreativ tarmoqlar uchun xalqaro tashkilotlarning batafsil global sanoat ma'lumotlari yo'qligi sababli, konsalting va bozor tadqiqoti firmalari va uyushmalarining so'nggi hisobotlaridan foydalanadi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda kreativ sohalar haqida ma'lumotlar kamligi ushbu jarayonlarni chuqur tadqiq etish imkonini chegaralaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jahonda kreativ sohalarni rivojlanishi ko'pgina xalqaro tashkilotlarning hisobotlarida, hamda joriy matbuotda aks ettirilgandir. Xususan, reklama sohasi bo'yicha tadqiqotlar¹, arxitektura va bino dizayni bo'yicha hisobotlar²,

1 Dentsu (2023). Global Ad Spend Forecasts.; PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

2 Interior Design (2023). Interior Design Unveils the 2023 Top 100 Giants. 10 April.; Building Design (2024). WA100 2024: The big list.; Grand View Research (2023a). Architectural Services Market Size, Share & Trends Analysis Report By Service Type (Architectural Advisory Services, Engineering Services, Urban Planning Services), By End-use, By Region, And Segment Forecasts, 2023 - 2030. (accessed 24 January 2024).

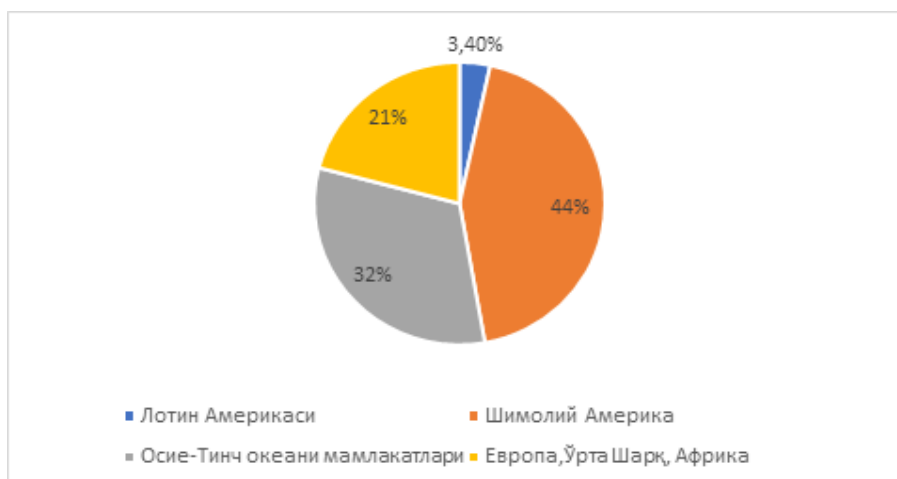
kino va televideniye bo'yicha tadqiqotlar³, kitoblar va nashriyot bo'yicha izlanishlar⁴, musiqa asarlari va ularni targ'ib qilish borasidagi ma'lumotlar⁵, video o'yinlar borasidagi tadqiqotlar⁶, tasviriy san'at asarlari bo'yicha ma'lumotlar⁷

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning usullari sifatida ilmiy abstraksiya, induksiya va deduksiya, retrospektiv, miqdoriy, tizimli, qiyosiy tahlillar, statistik guruhlashtirish tahlil usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Reklama. PwC konsalting kompaniyasi ma'lumotlariga ko'ra, global reklama daromadi 2023-yilda 806 milliard dollarni tashkil etadi. Elektron tijoratning kengayishi va raqamli platformalarga sarflangan vaqt tufayli kompaniyalar kengroq iste'molchi bazasiga erishish uchun reklama sa'y-harakatlarini va yo'llarini oshirish choralari ko'rdilar. Misol uchun, raqamli reklama 2023-yilda global reklama xarajatlarining 57,7 foizini tashkil etdi va birinchi marta 60 foizdan ko'proq ulushga erishish kutilayotgan 2026-yilda o'sish tendensiyasini davom ettiradi⁸. Bu so'nggi yillarda video o'yinlar orqali o'tkazilgan reklamani dinamik o'sishi bilan qisman qo'llab-quvvatlanadi. Video o'yinlar reklamasi 2022-yilda 70 milliard AQSH dollari bo'lgan global daromaddan 2027-yilda 137 milliard AQSH dollariga⁹ o'sishi kutilmoqda, bu an'anaviy televideniye reklamasiga qaraganda kattaroq o'sish sur'atini ifodalaydi, bu 2022-yilda 157 milliard dollardan 2026-yilda 120 milliard dollargacha oshishi kutilmoqda.

1-rasm. 2024-yilda hududlar bo'yicha prognoz qilingan reklama xarajatlarining ulushi¹⁰ (foiz)

- 3 Motion Picture Association (2022). 2021 Theme Report. Motion Picture Association, Inc. (MPA); Gower Street Analytics (2024). Gower Street Analytics Estimates 2023 Global Box Office Hit \$33.9 Billion. 4 January; PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027; Gower Street Analytics (2024). Gower Street Analytics Estimates 2023 Global Box Office Hit \$33.9 Billion. 4 January; FICCI (2024). #Reinvent: India's media & entertainment sector is innovating for the future; World Intellectual Property Organization (2024). Resurgence of Global Cinema: 2022 and 2023 witness forceful comeback but still shy of pre-pandemic norms. (accessed 22 May 2024); National Bureau of Statistics of Nigeria (2021). Nollywood Movies Production Data. Nigeria.
- 4 World Intellectual Property Organization (2023). The Global Publishing Industry in 2022. World Intellectual Property Organization. Geneva; The Economist (2023). TikTok is changing the way books are recommended and sold. 21 September; The Atlantic (2021). The Rise of Must-read TV. 16 July; Publishers Weekly (2022). Manga is Booming. 29 April.
- 5 International Federation of the Phonographic Industry (2024). Global Music Report 2024. IFPI; PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.
- 6 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027; Billboard (2023b). The Crossover Potential Between Music & Gaming Is Clear – But It Requires a Thoughtful Approach. 6 August; PwC (2022). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2022–2026; Financial Times (2023b). Available at <https://www.ft.com/content/f172f599-d5ef-430c-b036-e3932d04e888> (accessed 27 May 2024); Taiwan News (2022). Cloud Gaming Market Present Scenario and Growth Prospects 2022 to 2030. 7 July; Grand View Research (2023b). Cloud Gaming Market Size To Reach \$20.94 Billion By 2030. (accessed 23 May 2024); S&P Global (2022a). Cloud gaming forecast to grow market share through 2026. 11 October; PR Newswire (2024). Tencent Cloud Becomes Official Provider of Multiplayer Game Servers in Palworld. 28 March.
- 7 Art Basel and UBS (2023). The Survey of Global Collecting 2023. UBS; Art Basel and UBS (2024). Art Market Report 2024. (accessed 22 May 2024); The Fine Art Group (2023). Is art a good investment? 31 May; Fortune (2023). Millennials are discovering this recession-resistant asset of the super-rich—and some indexes show it's outperforming the S&P 500. 21 October.
- 8 Dentsu (2023). Global Ad Spend Forecasts.
- 9 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.
- 10 Dentsu (2023). Global Ad Spend Forecasts.

Arxitektura. Arxitektura va interyer dizayni bozorlari so'nggi yillarda ijobiy va salbiy yo'nalishlarda o'zgarishlarni boshdan kechirdi. Misol uchun, sog'liqni saqlash bilan bog'liq arxitektura loyihalari uchun to'lovlar rekord darajada o'sgan bo'lsa-da, korporativ ofis ishi bilan bog'liq arxitektura loyihalari uchun to'lovlar kamaydi, 2022-yilga nisbatan to'lovlar 2021-yildan va prognozdan pastroq¹¹. Sohaning eng yirik global interyer dizayni firmalarining biznes tendensiyalari ma'lumotlariga ko'ra, ushbu 100 ta firmaning 2022-yildagi umumiy dizayn to'lovlari 4,97 milliard AQSH dollarini tashkil etdi, bu 2021-yildagi 4,55 milliard AQSH dollaridan va 2020-yilda 4,5 milliard dollarga o'sdi¹².

1-jadval. 2023-yilda ishlaydigan arxitektorlar soni bo'yicha dunyodagi eng yaxshi arxitektura firmalari¹³

Rank	Kompaniya	Lokatsiya	Ish bilan ta'minlangan	Soliq daromadi (mlnAQSH doll.)
1.	Gensler	AQSH	3,065	>1,500
2.	Arcadis	Niderlandiya	1,956	370-379
3.	HDR	AQSH	1,544	700-799
4.	Sweco	Shvetsiya	1,504	170-179
5.	Nikken Sekkei	Yaponiya	1,347	500-599
6.	Heerim Architects & Planners	Koreya Respublikasi	908	180-189
7.	Perkins Eastman	AQSH	824	270-279
8.	Haeahn Architecture	Koreya Respublikasi	768	140-149
9.	HKS	AQSH	761	330-339
10.	DLR Group	AQSH	734	380-389

Dunyoning eng yirik arxitektura firmalari o'ntaligi rivojlangan mamlakatlarda joylashgan, biroq 100 ta yirik arxitektura firmalari orasida Xitoy (100 ta 12 ta arxitektura firmasi bilan), Filippin (6 ta firma), Hindiston (5 firma), Birlashgan Arab Amirliklari (4 ta firma), Janubiy Afrika (2 ta firma) kabi rivojlanayotgan mamlakatlar kompaniyalari soni ortib bormoqda va Bahreyn, Quvayt va Singapur firmasi (har biri dunyodagi eng yirik 100 ta eng yirik arxitektura firmalari)¹⁴.

Audiovizual: kino va televideniye. 2020-yilda teatr va maishiy ko'ngilochar sanoati iste'mol xarajatlari 18 foizga kamaydi, kassa 2021-yildan beri tiklandi. Biroq qulayroq, moslashtirilgan va xilma-xil ko'rish tajribasini taklif qilish orqali, so'rov bo'yicha video obuna (SVO) va boshqa striming¹⁵ xizmatlari oxir-oqibatda eng sezilarli o'sishga erishdi va global strim xizmatlari 14 foizga oshdi¹⁶. Shunga qaramay, an'anaviy ko'rish usullari butunlay e'tibordan chetda qolmadi va COVID -19 pandemiyasining pasayishidan faol ravishda qaytdi. Masalan, 2020-yildan beri kinoteatrlar kassasi sotuvidan tushgan daromad yiliga o'sdi, prognozlarga ko'ra, kassa daromadi 2025-yilga kelib pandemiyadan oldingi darajaga yetadi va 2027-yilga kelib taxminan 48,4 milliard AQSH dollari bo'ladi. 2-rasmda jonli musiqa chiptalari sotuvi bilan solishtirganda kinoteatr kassalari sotuvi ko'rsatilgan.

2023-yilda jahon prokati 33,9 milliard dollarga yetdi, bu 2022-yildan buyon 30,5 foizga o'sdi¹⁷. Osiyo-Tinch okeani mintaqasi eng yirik bozor bo'lib, global savdoning 39 foizini tashkil etadi, bu asosan Xitoyning 23 foizlik shaxsiy hissasi bilan ta'minlanadi. Shimoliy Amerika ikkinchi jahon bozori bo'lib, taxminan 9,07 milliard AQSH dollarini yoki global savdoning 27 foizini tashkil qiladi. Yevropa, Yaqin Sharq va Afrikada sotuvlar 25 foizga o'sdi, bu global prokatning 27 foizini tashkil etdi. Nihoyat, Lotin Amerikasida sotuvlar 32 foizga o'sdi, bu global sotuvlarning 8 foizini tashkil etdi, shundan Meksika va Braziliya mos ravishda 3 foiz va 1 foiz punktga hissa qo'shgan.

11 Interior Design (2023). Interior Design Unveils the 2023 Top 100 Giants. 10 April.

12 Interior Design (2023). Interior Design Unveils the 2023 Top 100 Giants. 10 April.

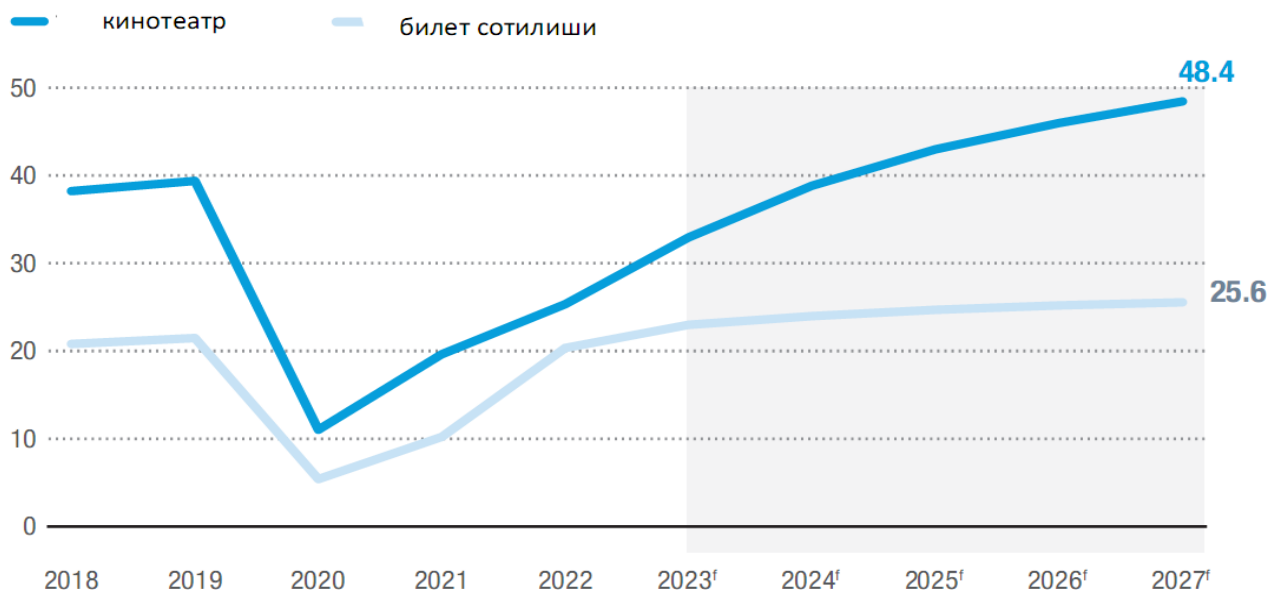
13 Building Design (2024). WA100 2024: The big list.

14 Building Design (2024). WA100 2024: The big list.

15 Striming - bu butun faylni yuklab olishni talab qilmasdan, real vaqt rejimida audio va video kontentni Internet orqali uzatish va ijro etish.

16 Motion Picture Association (2022). 2021 Theme Report. Motion Picture Association, Inc. (MPA).

17 Gower Street Analytics (2024). Gower Street Analytics Estimates 2023 Global Box Office Hit \$33.9 Billion. 4 January.

2-rasm. Jonli tadbirlardan global daromad¹⁸ (milliard AQSH dollari)

Umuman olganda, Argentina, Braziliya, Xitoy, Meksika, Rossiya Federatsiyasi va Saudiya Arabistoni kabi rivojlanayotgan iqtisodiyotlar kassa daromadlari bo'yicha eng yaxshi 15 jahon bozorlari qatoriga kirdi¹⁹. Biroq, bu tadqiqotlarga Hindistonning kino sanoati kiritilmagan, 2023-yilda rekord darajadagi kassa daromadi 1,4 milliard AQSH dollarini tashkil etgan²⁰.

Jahon Intellektual Mulk Tashkilotining (JIMT) yaqinda e'lon qilgan hisobotiga ko'ra, 2022-yilda ishlab chiqarilgan badiiy filmlar soni bo'yicha ikkinchi o'rinni egallagan bo'lib, jami 8748 ta filmni tashkil etib, 15 foizga o'sgan. 2022-yilda kino ishlab chiqarishning o'sishiga ham rivojlanayotgan, ham rivojlangan mamlakatlar sabab bo'ldi. Umuman olganda, Hindiston film ishlab chiqarish bo'yicha yetakchi o'rinni egallab, jahon hajmining 29 foiziga hissa qo'shgan, Argentina, Braziliya, Xitoy, Eron Islom Respublikasi, Meksika, Filippin, Rossiya Federatsiyasi va Turkiya kabi boshqa rivojlanayotgan mamlakatlar ham dunyodagi eng yaxshi 20 ta kino ishlab chiqaruvchi iqtisodlar qatoriga kirdi²¹. Biroq, JIMT hisoboti Nigeriya kabi yirik kino ishlab chiqaruvchi davlatlarni qamrab olmaydi. Nigeriya milliy ma'muriyati ma'lumotlariga ko'ra, 2020-yilda mamlakatda deyarli 2600 ta film ishlab chiqarilgan²².

Kitoblar va nashriyot. Nashriyot sanoati so'rovi orqali JIMT global nashriyot sanoatini o'lchash bilan bog'liq bir qancha muammolarni aniqladi, jumladan, parchalangan javob stavkalari, standartlashtirilgan tariflar va metodologiyalarning yo'qligi va xabar qilingan raqamli nashr ma'lumotlaridagi tafovutlar. Ushbu cheklolarga qaramay, 2020 va 2021-yillarda to'plangan global nashriyot sanoatining ma'lumotlar mavjudligining biroz, ammo taniqli o'sishi hali ham sanoatning mumkin bo'lgan trayektoriyasini ko'rsatadi. Jami sotilgan nusxalar, sotishdan tushgan daromad va jami ISBN ro'yxatga olishlari kabi bir qancha raqamlarga asoslanib, kitoblar va nashriyot sanoati eng ko'p o'rganilgan mamlakatlarda o'sdi²³.

Kitoblar va nashriyot sanoatining o'sishiga onlayn ijtimoiy tarmoqlar va raqamli oqim xizmatlari va hikoyalarni moslashtirishning o'zaro bog'liq muvaffaqiyatlari ta'sir ko'rsatdi. Masalan, TikTok sanoatning iste'molchi xabardorligi va xatti-harakatlarining bir qismiga ta'sir qildi. BookTok, kitoblar haqida fikr almashuvchi TikTok foydalanuvchilari hamjamiyati odamlarga jismoniy kitoblarning virusliligi va savdosiga ta'sir qilish uchun his-tuyg'ular va vizual vositalardan foydalanishga imkon berdi²⁴. Raqamlashtirish qo'shimcha ravishda teleseriallar va filmlarni moslashtirish orqali tarmoqlarga o'zining ijobiy ta'sirini ko'rsatdi.

18 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

19 Gower Street Analytics (2024). Gower Street Analytics Estimates 2023 Global Box Office Hit \$33.9 Billion. 4 January.

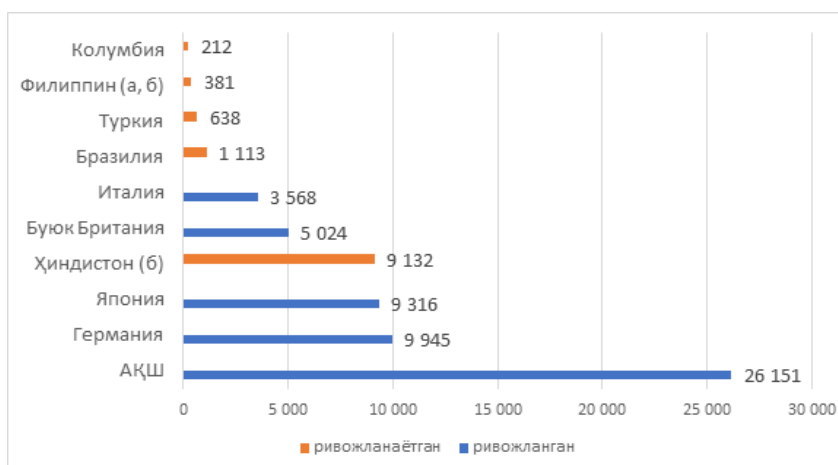
20 FICCI (2024). #Reinvent: India's media & entertainment sector is innovating for the future.

21 World Intellectual Property Organization (2024). Resurgence of Global Cinema: 2022 and 2023 witness forceful comeback but still shy of pre-pandemic norms. (accessed 22 May 2024).

22 National Bureau of Statistics of Nigeria (2021). Nollywood Movies Production Data. Nigeria.

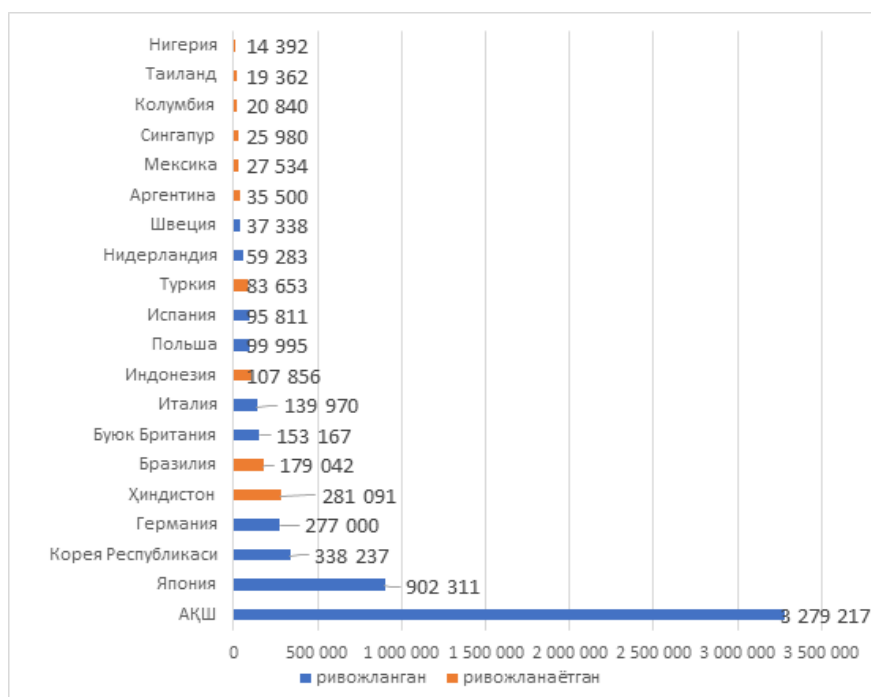
23 World Intellectual Property Organization (2023). The Global Publishing Industry in 2022. World Intellectual Property Organization. Geneva.

24 The Economist (2023). TikTok is changing the way books are recommended and sold. 21 September.

izoh: a) faqat savdo sektori; b) faqat nashr etilgan format

3-rasm. 2022-yilda nashriyot sanoatining eng katta daromadiga ega rivojlangan va rivojlanayotgan beshta davlat²⁵ (million AQSH dollari)

4-rasm. 2022-yilda eng ko'p ISBN ro'yxatga olingan rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar o'ntaligi²⁶

Adabiyotning mazmun manbai sifatida ishonchiligi ushbu adabiy moslashuv bitimlarining doimiy o'sishiga turtki bo'ldi, bu esa keyinchalik kitob savdosi va eski nomlarning qayta tiklanishiga olib keldi. Misol uchun, The Atlantic tomonidan to'plangan ma'lumotlarga ko'ra, teleko'rsatuvlarga aylangan romanlar moslashtirilmagan romanlarga qaraganda taxminan to'rt baravar ko'p reyting va akademik maqolalardagi iqtiboslar soni ikki baravar ko'proq obro' va e'tirofga sazovor bo'ladi²⁷.

Musiq. Yozib olingan musiqa bozori, jumladan jismoniy, striming, yuklab olish va boshqa raqamli, ishlash huquqlari va sinxronizatsiya (yozilgan musiqadan reklama, kino, o'yinlar, televideniya va boshqalarda foydalanish) kabi beshta daromad oqimi 2023-yilda kuchli daromad o'sishini kuzatdi. Dunyo bo'yicha yozib olingan musiqa daromadi rekord darajadagi 28,6 milliard AQSH dollarini tashkil etdi, bu yiliga 120 foizga o'sdi. So'nggi o'n yillikda daromad manbalarining tarkibi keskin o'zgardi. Ko'p yillar davomida jahon musiqa

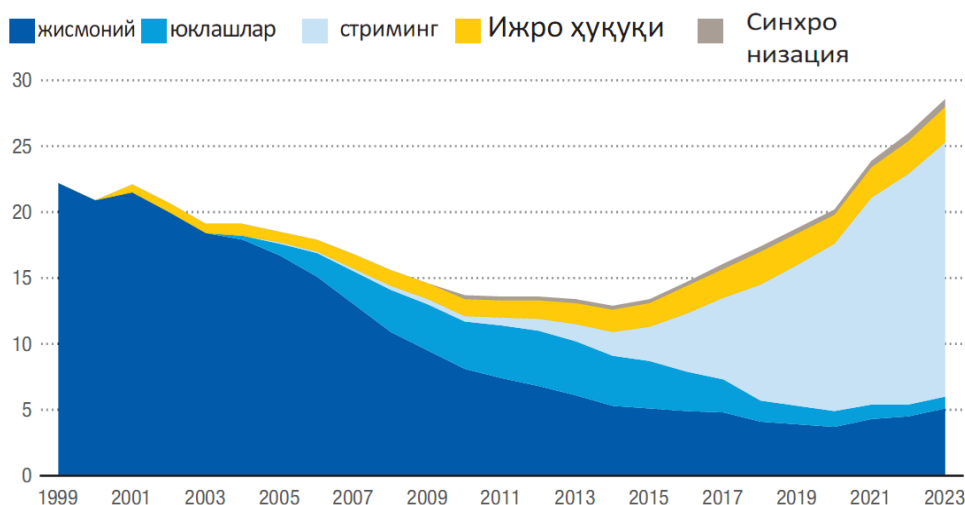
25 World Intellectual Property Organization (2023). The Global Publishing Industry in 2022. World Intellectual Property Organization. Geneva.

26 World Intellectual Property Organization (2023). The Global Publishing Industry in 2022. World Intellectual Property Organization. Geneva.

27 The Atlantic (2021). The Rise of Must-read TV. 16 July.

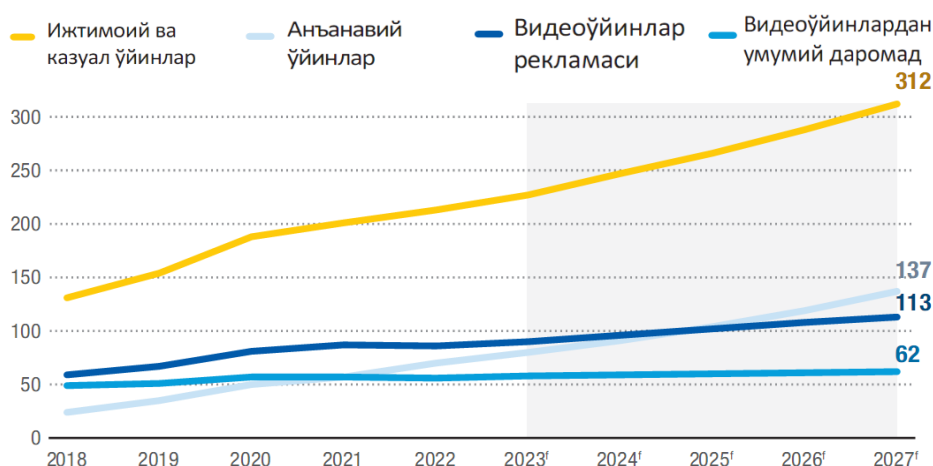

industriyasi daromadlarining katta ulushiga ega bo'lgan jismoniy savdo segmenti 2023-yilda atigi 17,8 foizni tashkil etdi. Shu bilan birga, striming daromdlari ulushi 2023-yilda 10,4 foizga o'sdi, bu uchdan ikki qismidan ko'prog'ini (jami jahon bozorining 67,3 foizini) tashkil etdi. Texnologiyadagi yutuqlar sun'iy intellekt tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan tavsiya tizimlari va tezroq ma'lumotlarni uzatish orqali yuqori sifatli oqim tajribasini taklif etadi, bu esa oqim segmentini faollashtiradi²⁸.

5-rasm. Jahon musiqa daromdlari²⁹ (milliard AQSH dollari)

Xalqaro fonografiya sanoati federatsiyasi ma'lumotlariga ko'ra, har bir mintaqada musiqa sanoati daromdlari ortib bormoqda. Rivojlanayotgan hududlar musiqa industriyasida muhim iqtisodiy imkoniyatlarga ega, chunki 2023-yilda barcha rivojlanayotgan hududlarning daromdlari ikki xonali o'sishga erishdi. Afrika Sahroi-Kabiri eng tez o'sdi, daromdlar 24,7 foizga o'sdi, bu esa striming daromadlarining oshishi hisobiga ta'minlandi. Daromdlar Lotin Amerikasida 19,4 foizga, Osiyoda 14,9 foizga, Yaqin Sharq va Shimoliy Afrikada 14,4 foizga, Avstraliyada 10,8 foizga, Yevropada 8,9 foizga, Shimoliy Amerikada 7,4 foizga o'sdi. Striming rivojlanayotgan hududlarda daromadlarning muhim omili hisoblanadi. Lotin Amerikasi dunyodagi musiqa oqimining eng yuqori ulushiga ega bo'lib, mintaqadagi musiqadan tushgan daromadning 86,3 foizini tashkil qiladi. Bundan tashqari, 2023-yilda o'nta yirik musiqa bozoriga ikkita rivojlanayotgan davlat, Xitoy (5-o'rin) va Braziliya (9-o'rin) kirdi. Bozor daromadlarining kamayishi bo'yicha ro'yxatdagi boshqa davlatlar qatoriga Amerika Qo'shma Shtatlari, Yaponiya, Buyuk Britaniya va Shimoliy Irlandiya Birlashgan Qirolligi, Fransiya, Koreya Respublikasi, Kanada va Avstraliya kiradi³⁰.

6-rasm. Jahon video o'yinlaridan tushgan daromad³¹ (milliard AQSH dollari)

28 International Federation of the Phonographic Industry (2024). Global Music Report 2024. IFPI.

29 International Federation of the Phonographic Industry (2024). Global Music Report 2024. IFPI.

30 International Federation of the Phonographic Industry (2024). Global Music Report 2024. IFPI.

31 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

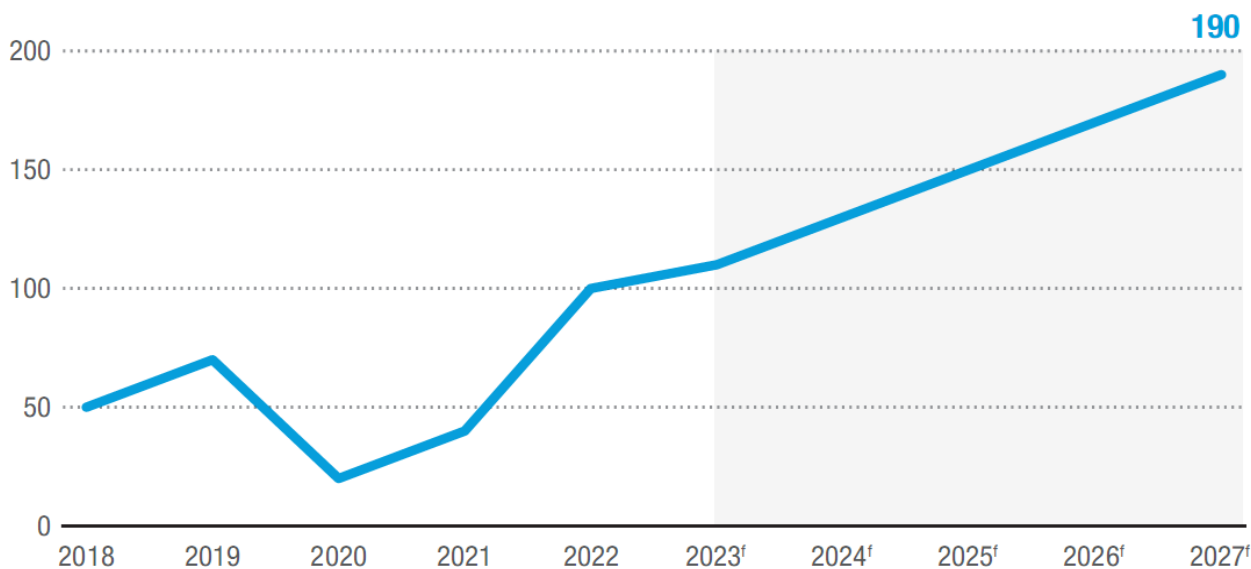

Video o'yinlar. Video o'yinlar sanoati so'nggi yillarda sezilarli yuqori darajaga yetdi, bu kino va musiqa sanoatini birlashtirgandan ko'ra ko'proq daromad keltirdi (6-rasm). PwC ma'lumotlariga ko'ra, video o'yinlar sanoatining global daromadi 2023-yilda 227 milliard AQSH dollarini tashkil etadi, bu 2022-yilda 213 milliard AQSH dollari bo'lgan yangi yuqori ko'rsatkichdan o'sadi³². E-sport (video o'yinlar ishtirokidagi musobaqalar) shuningdek, 2021 va 2022-yillarda mos ravishda 100 va 150 foizga o'sib, tadbir chiptalari sotilishi keskin o'sdi (7-rasm).

Texnologik taraqqiyot va ijtimoiy talab tufayli sanoatda o'yin relizlari, sotilgan o'yinlar va moslashuvchan o'yin variantlari ko'paydi. Keyinchalik u asosiy transchegaraviy va transdissiplinar sanoatga aylandi. Borgan sari ko'proq video o'yinlar o'zlarini bir nechta kreativ sektorlar o'rtasidagi chorrahada topib, kontent yaratish va tarqatishga ta'sir qilmoqda. Misol uchun, Nintendoning klassik Super Mario Bros franshizasi o'yin intellektual mulkiga asoslangan birinchi filmni eng yuqori daromad keltiruvchi 20 ta film ro'yxatiga kiritish uchun ilhomlantirdi³³. Bundan tashqari, video o'yinlar boshqa ijodiy va madaniy kontent sotiladigan va tajribaga ega bo'lgan mashhur platformaga aylandi. Masalan, yaqinda bu soha virtual musiqiy konsertlar va brendlar bilan hamkorlik qilish orqali ta'kidlangan. Fortnite o'yinidagi DJning chiqishi 10 million kishilik auditoriyani to'pladi³⁴.

Shunday qilib, keng qamrovli va dinamik ta'sirlari tufayli video o'yinlar sanoati o'zini ko'ngilochar va media sanoatining yetakchi tarkibiy qismi sifatida ko'rsatdi va global bozor ko'rsatkichlarini, shu jumladan umumiy global daromadini izchil oshirdi. Video o'yinlar 2017-yilda ko'ngilochar va media sektorlari global xarajatlarining 6,1 foizini tashkil qilgan, ammo 2026-yilda bu ulush 10,9 foizga ko'tarilishi prognoz qilinmoqda. Mintaqaviy taqsimot bo'yicha Xitoy va Amerika Qo'shma Shtatlari 2021-yilda jahon bozorining asosiy o'yinchilari bo'lib, o'yinlar va ye-sport daromadlarining qariyb yarmini tashkil qilgan. Biroq, Turkiya kabi rivojlanayotgan iqtisodlar 2021-2026-yillar oralig'ida o'rtacha yillik o'sish 24,1 foizni tashkil etgan holda bu sohada eng tez kengayishi bashorat qilingan, undan keyin Pokiston 21,9 foiz va Hindiston 18,3 foizga o'sadi³⁵. Saudiya Arabistoni kabi boshqa rivojlanayotgan davlatlar o'yin kompaniyalarini jalb qilish va global ye-sport tadbirlarini tashkil etish orqali o'yin sanoatiga faol sarmoya kiritmoqda³⁶.

e-sports chiptalarini sotish

7-rasm. Elektron sport tadbirlaridan tushgan daromad³⁷ (million AQSH dollari)

Bir nechta o'yin qurilmalari va Internetga ulangan joylardan foydalanish mumkin bo'lgan bulutli o'yinlar kabi video o'yinlarga obuna bo'lish xizmatlari sanoatning o'sishiga katta hissa qo'shishi kutilmoqda³⁸. Bulutli o'yinlar 2023 va 2030-yillar oralig'ida yillik 45,5 foizlik murakkab o'sish sur'atida o'sishi kutilmoqda, bu esa

32 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

33 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

34 Billboard (2023b). The Crossover Potential Between Music & Gaming Is Clear – But It Requires a Thoughtful Approach. 6 August.

35 PwC (2022). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2022–2026.

36 Financial Times (2023b). Available at <https://www.ft.com/content/f172f599-d5ef-430c-b036-e3932d04e888> (accessed 27 May 2024).

37 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

38 Taiwan News (2022). Cloud Gaming Market Present Scenario and Growth Prospects 2022 to 2030. 7 July.

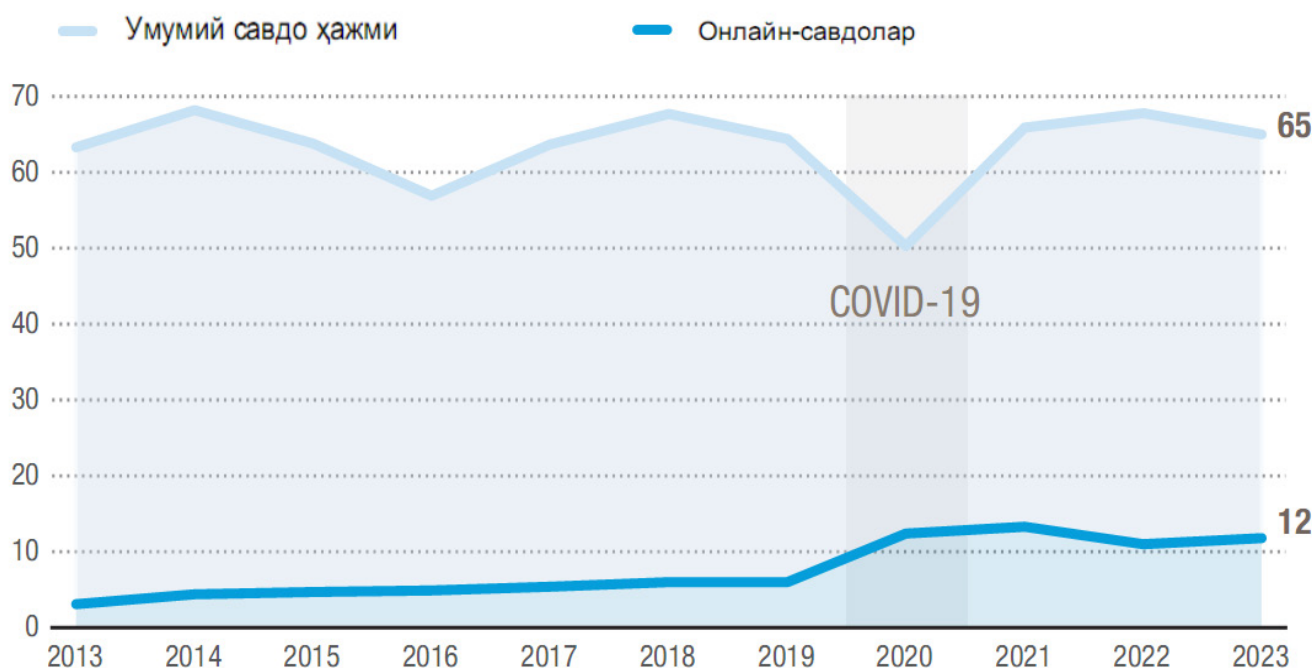

sanoat daromadining taxminan 20,93 milliard AQSH dollarini tashkil qiladi³⁹. Mintaqaviy tendensiyalar nuqtayi nazaridan, S&P Global Market Intelligence estimated bozor tadqiqotlari, ommaviy hisobotlar va so'rov ma'lumotlari kombinatsiyasi asosida 2021-yilgi bulutli o'yinlar bo'yicha global daromadlarni taxmin qildi. Ushbu hisob-kitoblarga ko'ra, Shimoliy Amerika bozorining 32 foizini, G'arbiy Yevropa 26 foizini va Osiyo Tinch okeani mintaqasi 23 foizini tashkil etdi, bu yerda Osiyo Tinch okeani bulutli xizmatlarni kengaytirish orqali o'z ulushini oshirishda davom etishi kutilmoqda⁴⁰.

Misol uchun, 2024-yil boshida Xitoyning Tencent Cloud kompaniyasi Palworldda multipleer o'yin serverlarining rasmiy provayderiga aylandi, bu o'yin chiqarilishining birinchi oyidayoq 25 million o'yinchini o'ziga tortdi va bu o'zining global bulut xizmati doirasini yanada kengaytirdi⁴¹.

Tasviriy san'at. Butun dunyo bo'ylab odamlar rasm, haykaltaroshlik, installatsiya, fotografiya yoki raqamli san'at asarlari kabi turli motivatsiyalar, jumladan, estetik yoki shaxsiy zavq, ijtimoiy motivatsiya, ishtiyoq, oilaviy an'analarni davom ettirish, rassomlar va madaniyatni qo'llab-quvvatlash yoki moliyaviy sarmoya sifatida to'playdi. Chayqov bozorlari, kichik va norasmiy san'at yarmakalari, mahalliy galereyalar yoki onlayn san'at galereyalaridagi kam qiymatli bitimlar haqida ma'lumot cheklangan. Biroq, ba'zi muhim materiallar ma'lumotlar bazalari va yirik auksion uylari, san'at dilerlari, galereyalar va yuqori daromadli individual kollektorlarning so'rovlari orqali mavjud.

2023-yilgi Art Basel and UBS so'rovi shuni ko'rsatadiki, 2800 dan ortiq boy shaxslarni o'z ichiga olgan san'at kolleksionerlari soni ortib borayotgan bir necha rivojlanayotgan mamlakatlarda, ayniqsa Osiyo-Tinch okeani mintaqasida joylashgan. Italiya, Fransiya, Germaniya, Yaponiya, Buyuk Britaniya va Shimoliy Irlandiya Birlashgan Qirolligi va Amerika Qo'shma Shtatlari dunyodagi ko'plab san'at kolleksiyachilarining vatani hisoblanadi, ammo Braziliya, Xitoy, Gonkong (Xitoy), Singapur va Xitoyning Tayvan provinsiyasi kabi rivojlanayotgan iqtisodiyotlar ham san'at kolleksiyasiga talab ortib borayotganini ko'rsatmoqda⁴².

8-rasm. Qiymati bo'yicha jahon san'at bozoridagi sotuvlar⁴³ (milliard AQSH dollari)

San'at bozori so'nggi yillarda savdo qiymatining doimiy o'zgarishiga duch keldi. Pandemiyadan keyingi ikki yillik o'sishdan so'ng, yuqori foiz stavkalari, inflyatsiya va geosiyosiy beqarorlik tufayli jahon san'at bozoridagi sotuvlar 2023-yilda sekinlashdi. Savdolar o'tgan yilga nisbatan 4 foizga qisqarib, 65 milliard dollarni tashkil etdi. Amerika Qo'shma Shtatlari dunyodagi eng yirik san'at bozori sifatida o'z mavqeini saqlab qoldi va qiymat bo'yicha sotishning 42 foizini tashkil etdi. Shu bilan birga, Xitoy (Xitoy, Gonkong bilan birgalikda) birinchi marta ikkinchi yirik bozorga aylandi va jahon san'at bozori savdosining 19 foizini tashkil etdi.

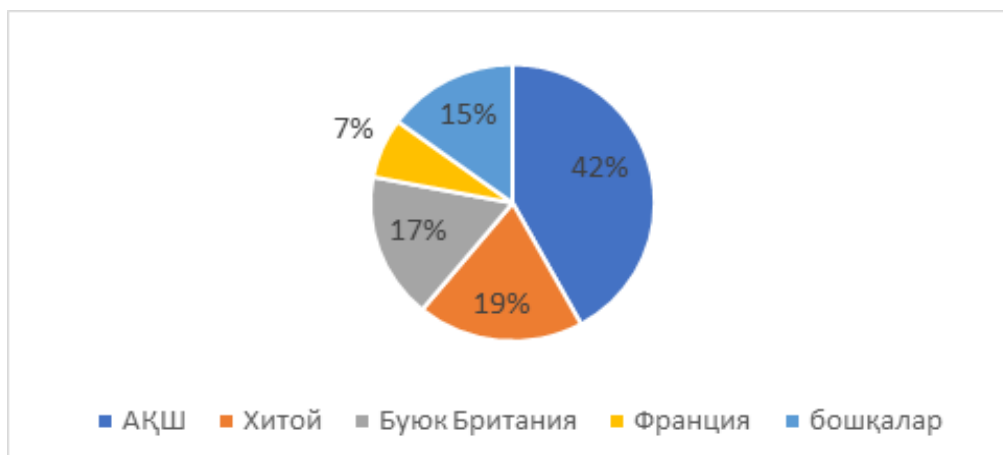
39 Grand View Research (2023b). Cloud Gaming Market Size To Reach \$20.94 Billion By 2030. (accessed 23 May 2024).

40 S&P Global (2022a). Cloud gaming forecast to grow market share through 2026. 11 October.

41 PR Newswire (2024). Tencent Cloud Becomes Official Provider of Multiplayer Game Servers in Palworld. 28 March.

42 Art Basel and UBS (2023). The Survey of Global Collecting 2023. UBS.

43 Art Basel and UBS (2024). Art Market Report 2024. (accessed 22 May 2024).

9-rasm. 2023-yilda sotuvlar qiymati bo'yicha eng muhim san'at bozorlariga ega mamlakatlar⁴⁴

Dentsu tomonidan e'lon qilingan so'nggi hisobotga ko'ra, Shimoliy Amerika 2024-yilda prognoz qilingan reklama xarajatlari bo'yicha eng katta bozor (327,5 milliard AQSH dollari bilan), undan keyin Osiyo-Tinch okeani (240,9 milliard AQSH dollari) va Yevropa, Yaqin Sharq va Afrika (158,7 milliard AQSH dollari)⁴⁵.

Keng ko'lamli sanoat rivojlanishi muhim bo'lsa-da, arxitektura sanoatini o'rta korxonalar darajasida ko'rib chiqish muhim, chunki u ko'plab ijodiy sohalar va operatsiyalarni o'z ichiga oladi. Arxitektura dizayni bino yoki ichki dizayn bilan ajralib turishi mumkin; mehmondo'stlik, korporativ, chakana savdo, hukumat, sog'liqni saqlash, ta'lim, turar-joy, madaniyat yoki transport sohalar; va ichki va xalqaro savdo ixtisosligi. Ushbu turli xil tarmoqlar va dizayn usullari turli xil rivojlanishlardan dalolat beradi.

So'nggi ikki yil ichida talab bo'yicha video (TBV) va yuqori darajadagi (YUD) platformalar va media xizmatlari sezilarli o'rin egallaganligi sababli, an'anaviy televideniye obuna soni va daromadi bo'yicha orqada qoldi, global daromad 2021-yildan 2022-yilgacha 231 AQSH dollaridan 222,1 milliard AQSH dollariga qisqarishi kutilmoqda. Boshqa tomondan, yuqori darajadagi videolar 2020 va 2021-yillarda mos ravishda 35,4 va 22,8 foizga o'sdi⁴⁶. An'anaviy televideniye va striming usullarining o'sish prognozlari o'rtasida keskin farq bor, buning sabablaridan biri reklamaga e'tiborni o'zgartirishdir.

Jismoniy va raqamli bozorlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning yana bir qiziqarli hodisasi bu manga⁴⁷ bozori bo'lib, u 2022-yilda 2007-yilda oldingi savdo cho'qqisiga 2,5 baravar ko'targan⁴⁸. Bu o'sish qisman raqamli platformalarda anime⁴⁹ mavjudligi bilan bog'liq bo'lib, u ko'plab sarlavhalar ortidagi asl bosma asarga kirish eshigi bo'lib xizmat qiladi. Masalan, Titanga hujum, jild. 1 10 yoshga to'lganiga qaramay 2021-yilning eng ko'p sotilgan mangasiga aylandi. Qog'oz va matbaa sanoatida muammolarga duch kelayotgan talabning ortib borishi keyinchalik platforma, janr va geografik joylashuv bo'yicha bozorning savdo kanallarini kengaytirdi. Elektron kitoblar, obunalar va mobil ilovalar kabi raqamli manga nashriyot xizmatlari kitoblar va nashriyot sanoatining boshqa ijodiy sohalariga tarqalishiga yordam berdi.

Jonli musiqa va madaniy tadbirlar ham sezilarli ortga qaytmoqda, 2023-yilgi daromadlar 2019-yilgi pandemiyadan oldingi cho'qqidan oshib ketdi⁵⁰. Biroq, bu sektor shunchaki dastlabki faoliyatiga qaytmaydi. Virtual tadbirlar va tarmoqlararo tajribalar musiqa sanoatini yanada o'zgartirmoqda. Ular orasida Teylor Sviftning «Teylor Swift: Eras sayohati» filmi va Minecraft o'yinida o'tkaziladigan «Block by Blockwest» virtual musiqa festivali bor. Bunday chiqishlar va kontent ushbu bozorni turli sohalar va daromad shakllariga kengaytirish uchun innovatsion strategiyalarni ifodalaydi.

2023-yilda eng muhim san'at bozorlari Amerika Qo'shma Shtatlari, Xitoy, Buyuk Britaniya va Shimoliy Irlandiya, Buyuk Britaniya va Fransiya bo'lib, umumiy sotuvlarning 85 foizini tashkil etdi⁵¹. O'zgaruvchan bozor bo'lishiga qaramay, san'at sarmoya va ijtimoiy va madaniy boylik sifatida doimiy jozibadorlikka ega. Raqamli savdo maydonchalari, foydali sarmoya potentsiali va ommaviy axborot vositalari va ko'ngilochar soha yulduzlarini jalb qilish orqali so'nggi yillarda an'anaviy fond bozoridan ustun keldi.

44 Art Basel and UBS (2024). Art Market Report 2024. (accessed 22 May 2024).

45 Dentsu (2023). Global Ad Spend Forecasts.

46 PwC (2022). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2022–2026.

47 Maanga — yapon komikslari, ba'zida komikku deb atashadi.

48 Publishers Weekly (2022). Manga is Booming. 29 April.

49 Anime, ingl. animation — "animatsiya" — yapon multiplikatsisi.

50 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

51 Art Basel and UBS (2024). Art Market Report 2024. (accessed 22 May 2024).

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli reklama xarajatlari ulushi Osiyo-Tinch okeani mintaqasida eng yuqori ko'rsatkich bo'lib, umumiy xarajatlarning 64 foizini tashkil etishi ta'kidlangan. Bir tomondan, qurilish, loyihalarni boshqarish va shaharsozlik kabi arxitektura xizmatlarida yuqori xarajat va malakali ishchi kuchi yetishmasligi muammolari bozorni virtual haqiqat va sun'iy intellekt kabi ko'proq rivojlanayotgan texnologiyalarni joriy etishga moyil qiladi⁵².

Talab bo'yicha videodan olinadigan reklama daromadi, masalan, bepul, reklama bilan qo'llab-quvvatlanadigan TV (FAST) xizmatlari, kelgusi besh yil ichida deyarli ikki baravar oshishi kutilmoqda⁵³. Biroq, talab bo'yicha video reklama daromadi barqaror o'sib borayotgan bo'lsa-da, televideniye reklamasi to'xtab qolmoqda⁵⁴, bu oqim xizmatlariga o'tishni yanada aniqroq qilmoqda.

Superqahramonlar komikslari va televideniye moslashuvlarining tarmoqlararo tendensiyasi singari, manga muvaffaqiyati kitoblari, nashriyot va musiqa sanoati o'rtasidagi hamkorlikka olib keldi. Ize Press, Koreya Respublikasining veb-tunlariga bag'ishlangan yangi nashri, 2022-yilda Hybe dan bir qator grafik romanlar sarlavhalarini e'lon qildi, bu K-pop va BTS kabi koreys musiqa sanoatining yirik san'atkorlari ishtirokidagi webtoons hamkorligi. O'shandan beri sarlavhalar 10 xil tilda nashr etilgan va birgalikda 70 milliondan ortiq ko'rishni to'plagan va bu sohalararo ijodiy hamkorlikning o'zaro manfaatli tomonlarini ochib beradi.

Global maslahat va san'at moliya firmasi The Fine Art Group investitsiyalar bo'yicha yillik 14 foizlik daromadni⁵⁵ va Standard and Poor's 500 (S&P 500) 11,9 foiz yillik daromad darajasini⁵⁶ hisoblaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Art Basel and UBS (2023). The Survey of Global Collecting 2023. UBS.
2. Art Basel and UBS (2024). Art Market Report 2024. (accessed 22 May 2024).
3. Billboard (2023b). The Crossover Potential Between Music & Gaming Is Clear – But It Requires a Thoughtful Approach. 6 August.
4. Building Design (2024). WA100 2024: The big list.
5. CISAC (2023). CISAC Global Collections Report 2023. International Confederation of Societies of Authors and Composers
6. Creative Economy. Outlook 2024. Technical and statistical report. United Nations. Geneva, 2024
7. Dentsu (2023). Global Ad Spend Forecasts.
8. FICCI (2024). #Reinvent: India's media & entertainment sector is innovating for the future.
9. Financial Times (2023b). Available at <https://www.ft.com/content/f172f599-d5ef-430c-b036-e3932d04e888> (accessed 27 May 2024).
10. Fortune (2023). Millennials are discovering this recession-resistant asset of the super-rich—and some indexes show it's outperforming the S&P 500. 21 October.
11. Gower Street Analytics (2024). Gower Street Analytics Estimates 2023 Global Box Office Hit \$33.9 Billion. 4 January.
12. Grand View Research (2023a). Architectural Services Market Size, Share & Trends Analysis Report By Service Type (Architectural Advisory Services, Engineering Services, Urban Planning Services), By End-use, By Region, And Segment Forecasts, 2023 - 2030. (accessed 24 January 2024).
13. Grand View Research (2023b). Cloud Gaming Market Size To Reach \$20.94 Billion By 2030. (accessed 23 May 2024).
14. Interior Design (2023). Interior Design Unveils the 2023 Top 100 Giants. 10 April.
15. International Federation of the Phonographic Industry (2024). Global Music Report 2024. IFPI.
16. International Labour Organization (2023a). The Future of Work in the Arts and Entertainment Sector
17. Motion Picture Association (2022). 2021 Theme Report. Motion Picture Association, Inc. (MPA).
18. National Bureau of Statistics of Nigeria (2021). Nollywood Movies Production Data. Nigeria.
19. OECD (2021). Economic and social impact of cultural and creative sectors
20. PR Newswire (2024). Tencent Cloud Becomes Official Provider of Multiplayer Game Servers in Palworld. 28 March.
21. Publishers Weekly (2022). Manga is Booming. 29 April.
22. PwC (2022). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2022–2026.
23. PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.
24. S&P Global (2022a). Cloud gaming forecast to grow market share through 2026. 11 October.
25. Taiwan News (2022). Cloud Gaming Market Present Scenario and Growth Prospects 2022 to 2030. 7 July.
26. The Atlantic (2021). The Rise of Must-read TV. 16 July.
27. The Economist (2023). TikTok is changing the way books are recommended and sold. 21 September.
28. The Fine Art Group (2023). Is art a good investment? 31 May.

52 Grand View Research (2023a). Architectural Services Market Size, Share & Trends Analysis Report By Service Type (Architectural Advisory Services, Engineering Services, Urban Planning Services), By End-use, By Region, And Segment Forecasts, 2023 - 2030. (accessed 24 January 2024).

53 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

54 PwC (2023). Perspectives from the Global Entertainment & Media Outlook 2023–2027.

55 The Fine Art Group (2023). Is art a good investment? 31 May.

56 Fortune (2023). Millennials are discovering this recession-resistant asset of the super-rich—and some indexes show it's outperforming the S&P 500. 21 October.

29. UNESCO (2022a). Reshaping Policies for Creativity: Addressing Culture as a Global Public Good. UNESCO. Paris.;
30. UNESCO (2023). Available at <https://www.unesco.org/en/articles/promoting-diversity-cultural-expressions-and-creative-economy> (accessed 24 February 2024).
31. World Intellectual Property Organization (2023). The Global Publishing Industry in 2022. World Intellectual Property Organization. Geneva.
32. World Intellectual Property Organization (2024). Resurgence of Global Cinema: 2022 and 2023 witness forceful comeback but still shy of pre-pandemic norms. (accessed 22 May 2024).

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
